

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
Д.е.н Волохова І. С.

(підпис)
“ 05 ” травня__ 2020 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня бакалавр

зі спеціальності 6.07072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
освітньо-професійна програма «Фінанси, фінансовий менеджмент та страхування»
на тему:

**«Казначейська система обслуговування
місцевих бюджетів за видатками»**

Виконавець:
студент ЦЗВФН факультету
група 41
Громова Олена Віталіївна

/підпис/

Науковий керівник:
К.е.н., доц. Курганська Е. І.

/підпис/

Одеса 2020

АНОТАЦІЯ

випускної роботи на здобуття освітнього ступеня бакалавра
Громової Олени Віталіївни
«Казначейська система обслуговування
місцевих бюджетів за видатками»
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2020 рік

Випускна робота складається з трьох розділів.

У випускній роботі розглядаються теоретичні аспекти Державної Казначейської Служби України Роздільнянського району Одеської області. Досліджується механізм формування та реалізації ДКСУ. Оцінено стан розвитку ДКСУ.

Проаналізовано стан ДКСУ Роздільнянського району та Одеської області. Досліджено європейський досвід казначейського обслуговування місцевих бюджетів за видатками.

Визначено проблеми Державної Казначейської Служби України та виявлені шляхи удосконалення.

Ключові слова: видатки, місцевий бюджет, казначейська система

ANNOTATION

of the graduation work for a bachelor's degree
Hromova Olena Vitaliivna
«Treasury service system local budgets by expenditures»
Odessa National Economic University
Odessa, 2020

The final work consists of three sections.

The final work considers the theoretical aspects of the State Treasury Service of Ukraine Rozdilnyansky district of Odessa region. The mechanism of formation and implementation of the SCSU is investigated. The state of development of the SCSU is assessed.

The state of SCSU of Rozdilnyansky district and Odessa region is analyzed. The European experience of treasury servicing of local budgets by expenditures is studied.

The problems of the State Treasury Service of Ukraine have been identified and ways of improvement have been identified.

Keywords: expenditures, local budget, treasury system

ЗМІСТ

Вступ.....	4
РОЗДІЛ 1. Теоретичні засади функціонування казначейської системи обслуговування місцевих бюджетів в Україні	7
1.1. Основні аспекти формування системи казначейського обслуговування місцевих бюджетів.	7
1.2. Система контролю в казначейській системі та відповідальність за бюджетні правопорушення.	19
1.3. Законодавчий аспект функціонування казначейської системи.	31
Розділ 2. Аналіз показників діяльності місцевих бюджетів казначейської системи.	36
2.1. Моніторинг видаткової частини місцевих бюджетів Роздільнянського району в Одеській області за 2015-2020 рр.	36
2.2 Аналіз положень проекту рішення «Про районний бюджет Роздільнянського району на 2020 рік» за видатками.	49
Розділ 3. Оптимізація процесу управління видатками місцевих бюджетів в казначейській системі.	59
3.1. Європейський досвід казначейського обслуговування бюджетів за видатками.	59
3.2. Шляхи удосконалення казначейського обслуговування місцевих бюджетів за видатками.	69
ВИСНОВКИ.....	78
Список використаних джерел	82
Додатки.....	86

ВСТУП

Україна, як будь-яка інша цивілізована держава, відповідно до Конституції, являється гарантом соціально-економічного розвитку, забезпечення гідного рівня життя громадян, соціального захисту малозабезпечених верств населення та підтримання пріоритетних галузей народного господарства. Стабільне фінансове становище держави є об'єктивною передумовою її економічного розвитку й зростання суспільного добробуту. Існує два способи оздоровлення економіки та забезпечення суспільного добробуту: перший – за рахунок збільшення доходів бюджету; другий – за рахунок раціонального, економічного й цільового використання бюджетних коштів. Оскільки інших шляхів не визначено, то можемо констатувати, що виконання бюджету по казначейській моделі являється на сьогодні об'єктивною необхідністю формування нових ринкових відносин. Вітчизняна практика та світовий досвід переконливо доводять, що найефективнішим є управління державними фінансами з використанням казначейської системи виконання бюджетів.

Сьогодні, постає проблема вироблення дієвого механізму, який би визначав нові принципи казначейського обслуговування місцевих бюджетів, чітке розмежування функцій та повноважень усіх рівнів влади, а звідси і видатків кожного виду бюджету. При цьому питання бюджетної політики, оподаткування і міжнародних відносин повинні розглядатись і вирішуватись комплексно, оскільки вони тісно пов'язані, і ні один із цих елементів не може бути реформованим без врахування інших. Об'єктом дослідження є процес виконання видаткової частини місцевих бюджетів України за пріоритетними напрямами. Предметом дослідження є система обслуговування місцевих бюджетів по видаткам. Метою дипломної роботи є підвищення ефективності, результативності та обґрунтованості використання бюджетних коштів за рахунок виконання видаткової частини місцевих бюджетів за пріоритетними напрямами в контексті соціально-економічного розвитку України.

Враховуючи зазначене вище, дане дослідження передбачає можливість визначити інтегрований підхід щодо визначення теоретичних та практичних аспектів використання бюджетних коштів за пріоритетними напрямками, який обумовлює визначення теоретичних особливостей, проведення оцінки та визначення напрямів удосконалення використання коштів місцевих бюджетів з урахуванням пріоритетів соціально-економічного розвитку країни. Інформаційною базою виступали підручники, посібники, нормативно-правові документи, статистичні матеріали Фінансового відділу Роздільнянського району, матеріали конференцій, наукові праці тощо.

Зазначене вище обумовлює актуальність і вибір теми дипломної роботи. Розкриття даної теми дасть змогу побачити особливості казначейського обслуговування видаткової частини державного та місцевих бюджетів, зробити висновок з проведеного аналізу видаткової частини бюджету.

Мета і завдання дослідження. Метою є дослідження процесу казначейського обслуговування місцевих бюджетів за видатками та визначення шляхів вдосконалення данної системи.

Для досягнення цієї мети було визначено такі завдання:

- ознайомитися з теоретичними засадами функціонування казначейської системи обслуговування місцевих бюджетів в Україні.
- моніторинг видаткової частини місцевих бюджетів Роздільнянського району в Одеській області за 2015-2020 рр.
- розглянути європейський досвід казначейського обслуговування бюджетів за видатками та шляхи вдосконалення.

Об'єктом дослідження є процес, в якому місцеві бюджети виступають як середовище функціонування системи їх казначейського обслуговування. Предмет дослідження: ДКСУ Роздільнянського району Одеської області.

Методологічною основою роботи виступають праці науковців у галузях управлінських та економічних наук, а також роботи сучасних вітчизняних вчених, у яких висвітлюються питання організації та управління бюджетним процесом та системою казначейського обслуговування. Інформаційною базою

дослідження є законодавчо-нормативні акти України, статистичні дані та матеріали ДКСУ, управлінь ДКС в Одеській області.

Опис структури роботи . Загальний обсяг роботи – 112 сторінок. Список використаних джерел містить – 54 найменування. У роботі вміщено 2 графіки, 5 діаграм, 1 таблиця, зміст роботи доповнений додатковим матеріалом викладеним у 12 додатках.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження показало що обслуговування місцевих бюджетів покладає велику відповідальність на органи Державної казначейської служби України. Це дає стимул для пошуку нових наукових рішень в цій сфері. Розглянуті історичні передумови та процес становлення даю змогу вважати, що впровадження сучасного казначейства в бюджетну практику України є процесом об'єктивним і закономірним. Будуючи власну державу необхідно враховувати як найкращі світові здобутки у галузі фінансів, так і досвід вітчизняних фахівців, підґрунтям якого є багаторічний пошук найбільш вдалої для нашої дійсності системи формування та витрачання коштів бюджетів усіх рівнів.

Розглянута в роботі система казначейського обслуговування місцевих бюджетів дає зрозуміти, що її можливості використовуються не повною мірою. Про це свідчить той факт, що сьогодні асигнування перераховуються в межах кошторисних призначень без урахування наявності зареєстрованих і непогашених фінансових зобов'язань розпорядниками коштів нижчих рівнів.

Порядок реєстрації зобов'язань також потребує вдосконалення. І проводиться воно повинно, починаючи з реєстрації бюджетних призначень, бюджетних асигнувань, кошторисів розпорядників бюджетних коштів та змін до них, контролю за прийняттям зобов'язань і закінчуючи розрахунками за платіжними вимогами.

Бюджетний процес на місцевому рівні в Україні дещо не співпадає з раціональним процесом управління бюджетами, прийнятим у міжнародній практиці. Його стадійність звужена та укрупнена, а складові стадій бюджетного процесу не відповідають потребам сучасних практик бюджетування. Ряд етапів, що включені до бюджетного процесу не мають відношення до управління ресурсом, будучи лише адміністративними технологіями, натомість ряд методик із запровадження необхідних та ефективних процедур перебувають у

зародковому стані, виконуються формально або взагалі не пов'язуються з управлінням ресурсною складовою розвитку регіонів та територій.

Опираючись на результати дослідження, можна запропонувати наступні заходи:

Для удосконалення державного фінансового контролю, що здійснюється засобами казначейського супроводу на рівні відповідних місцевих бюджетів, що обслуговуються на їх території необхідно виконання ряду рекомендацій:

- чітко регламентувати функції, права і відповідальність місцевих фінансових органів при погодженні кошторисів витрат і штатних розписів, внесенні змін до них. Для цього слід якнайшвидше запровадити паспортизацію бюджетних програм у частині бюджетів місцевого самоврядування з визначенням основних параметрів планування видатків;

- на основі визначених попередньо нормативних стандартів запровадити нові та вдосконалити чинні методики планування видатків і використання бюджетних коштів та матеріальних цінностей;

- визначити предмет і обсяг фінансового контролю, який стосовно бюджетних коштів мають здійснювати головні розпорядники бюджетних коштів, підрозділи відомчого контролю, фінансові органи та органи Державної казначейської служби, встановити відповідальність посадових осіб за невиконання або неналежне виконання цих функцій. Цим самим започаткувати становлення системи внутрішнього аудиту, яка наразі на рівні бюджетних установ фактично відсутня, але при запровадженні програмно-цільового методу її роль та значення стають вирішальними.

Щоб уникнути проблем, які виникають під час реєстрації зобов'язань, та прийняття до виконання платіжних доручень слід надати право органам ДКСУ виступати третьою стороною при складанні та підписанні угод та договорів.

Для вирішення проблем пов'язаних з оптимізацією казначейського обслуговування бюджетів необхідне спрощення документообігу між розпорядниками бюджетних коштів та органами Державної казначейської служби. До відповідних рекомендацій належать:

- посилення відповідальності розпорядників бюджетних коштів за прийняти рішення щодо виконання кошторисів видатків; 92 - значного підвищення якості й достовірності ведення бухгалтерського обліку, складання та консолідації фінансової звітності з виконання бюджетів; - удосконалення процедур казначейського контролю.

Удосконалити систему фінансової та бюджетної звітності в органах Державної казначейської служби в частині створення національних стандартів, які будуть гармонізовані з міжнародними. Фінансові звіти, підготовлені на основі повної системи обліку за методом нарахувань, охоплюють доходи, видатки, активи (фінансові та фізичні, поточні та капітальні), зобов'язання перед місцевим бюджетом та інші економічні потоки.

Це дасть можливість одержати на якісно новій основі повну інформацію про сектор державного управління країни та зіставити бюджетні показники з аналогічними показниками інших країн. Для внутрішніх користувачів така інформація може стати предметом серйозного аналізу, на якому буде базуватися планування і розробка податково-бюджетної політики, оцінка впливу діяльності сектора державного управління на економіку країни.

Для вирішення питань, пов'язаних з територіальною віддаленістю сільських та селищних населених пунктів вводиться нова система дистанційного обслуговування «Клієнт Казначейства – Казначейство», яка значно зекономить час та витрати.

Створення уніфікованої організаційно-інформаційної облікової системи (УОІОС), дієвість і ефективність якої можна забезпечити шляхом модернізації фінансово-бухгалтерських служб суб'єктів місцевого управління в економічній сфері, повинне передбачати посилення їх статусу, розширення повноважень і підвищення відповідальності керівників служб за стан ведення бухгалтерського обліку та ефективність використання бюджетних коштів.

Запропоновані шляхи вдосконалення сприятимуть удосконаленню системи казначейського обслуговування видатків місцевих бюджетів,

підвищать оперативність і ефективність управління наявними фінансовими ресурсами регіонів та територій.

Список використаних джерел

1. Бюджетний Кодекс України [Електронний ресурс]:
<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
2. Булгакова С.О. Історія казначейства. Казначейства зарубіжних країн. Казначейська система виконання бюджету.- 2005. -ТЗ.
3. Галушка Є. О. Казначейська справа : [підручник] / Є. О. Галушка, О. В. Охрімовський, И. С. Хижняк. - Чернівці : Книги-XXI, 2004.
4. Абзац третій пункту 2.1 глави 2 із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства фінансів № 23 від 29.01.2016, № 617 від 14.07.2016.
5. Стаття 57 Бюджетного кодексу України (2456-17) та Положення про Державне казначейство України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.12.2005 N 1232 (1232-2005-п) .
6. Даниленко А. І. Проблеми фінансової політики України й розвитку фінансово-монетарних важелів її реалізації / А. І. Даниленко // Фінанси України. - 2007. -№ 9. - С. 51-58.
7. Даниленко А. І. Проблеми фінансової політики України й розвитку фінансово-монетарних важелів її реалізації / А. І. Даниленко // Фінанси України. - 2007. -№ 9. - С. 51-58.
8. Осадченко О. Проблемні питання казначейського обслуговування місцевих бюджетів / О. Осадченко // Казна України. - 2011. - № 1. - С. 24-29.
9. Сидоренко Т. Казначейський контроль при здійсненні видатків розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів / Т. Сидоренко // Казна України. - 2009. - № 1. -С.22-24.
10. Наказ Міністерства фінансів України "Про затвердження Порядку казначейського обслуговування місцевих бюджетів" від 23.08.2012 №938 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon2.rada.gov.ua/laws/show/zl569-12.

11. Фінанси : підручник ; за ред. С. І. Юрія, В. М. Федосова. - К. : Знання, 2008. - 611 с.
12. Веб-портал ДКСУ / treasury.gov.ua.
13. Булгакова С.О., Микитюк І. Фактори впливу на обсяг та структуру бюджетних видатків // Казна України. -2012. - № 3. - С. 6-10.
14. Балацький Є.О. Місцеві бюджети як визначальна ланка місцевих фінансів / Є.О. Балацький [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://dspace.uabs.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/6144/1/176_balatsky.pdf.
15. Букакчийська Ю.А. Місцеві бюджети як фінансова база місцевого самоврядування [Текст] / Ю.А. Букакчийська // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. – 2012. – № 4(16). – С. 157-161
16. Бюджетна система : підручник/ на наук. ред. В.М. Федосова, С.І.Юрія. - К.: Центр учбової літератури; Тернопіль : Економ. думка. - 2012-871с.
17. Гвазава Н.Г. Формування місцевих бюджетів: проблеми та перспективи [Текст] / Н.Г. Гвазава // Регіональна економіка. – 2013. – № 4. – С.26-35.
18. Лютий І.О. Бюджетна політика і стабільність соціально-економічного розвитку України / І.О. Лютий, Л.М. Демиденко, Ю.Л. Субботович // Фінанси України, 2006. - №10. – С.3-13.
19. Гупаловська М. Фінансовий контроль у бюджетних установах: прагматика та шляхи удосконалення в ринкових умовах господарювання / Мирослава Гупаловська // Наука молода. 2004. — №2 [Електронний ресурс] — Режим доступу: http://www.library.tane.edu.ua/images/nauk_vydannya/LVx8CM.pdf.
20. [№ 2246-VIII від 07.12.2017](#), ВВР, 2018, № 3-4, ст.26.
21. [№ 113-IX від 19.09.2019](#), ВВР, 2019, № 42, ст.238.
22. Стаття 112. Повноваження ДКСУ з контролю за дотриманням бюджетного законодавства.
23. Ст. 114-116 БКУ.
24. Ст. 117-124 БКУ.

25. Наказ Міністерства фінансів України від 26 лютого 2002 року № 129.
26. Постанови кабінету міністрів України від 28 жовтня 2002 року № 1627
"Про механізм зупинення операцій з бюджетними коштами"
27. Булгакова С.О.- Казначейська система виконання бюджету // Булгакова С.О., Базанова Н.В., Єрошенко Л.В., Сушко Н.І., Чечуліна О.О., Шаповал Т.А., Шугаль Н.П.: Підручник. – К.: КНТЕУ, 2000.-249 с.
28. Розробки та внесення на розгляд Верховної Ради України проекту закону України про державний контроль за дотриманням бюджетного законодавства та відповідальність за бюджетні правопорушення.
29. Положення «Про Державну казначейську службу України», затверджено Указом Президента України № 460/2011 від 13 квітня 2011р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/460/2011>.
- 30.1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI поточна редакція – від 01.01.2014. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
31. Булгакова С.О. Бюджетна система: Навч. посіб./ Булгакова С.О. Василенко Л.І., Єрошенко Л.В., Огонь Ц.Г., Масленнікова Т.О., Чечуліна О.О. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2002.
32. Булгакова С.О. Управління фінансовими ресурсами у системі Казначейства [Текст] / С.О. Булгакова // Фінанси України. - 2011. - №7. - С.18-29.
33. Гетьманець О.П. Проблеми реалізації повноважень Державного казначейства України щодо контролю за дотриманням бюджетного законодавства [Електронний ресурс] / О.П. Гетьманець // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. – 2010. – № 3 (50). – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua>.
34. Сушко Н.І. Повноваження казначейських органів в контексті реалізації положень Бюджетного кодексу // Казна України – 2011 - №1- с.21-23.

- 35.Чечуліна О.О. Повноваження Державного казначейства України при виконанні Державного бюджету //Вісник КНТУ. - 2007. - №3. – С.53-59.
- 36.Чугунов І.Я. Теоретичні основи системи бюджетного регулювання /І.Я. Чугунов. - К.: НДФІ,2005.-260 с.
- 37.Юрій С.І. Казначейська система: підручник / Юрій С.І., Стоян В.І., Мац М.Й. – Тернопіль: Карт Бланш, 2009 – с.580.
- 38.Юрій С.І. Казначейська система : підручник. – Вид. 2-ге, [перероб. та доп.] / С.І.Юрій, В.І. Стоян, О.С. Даневич. – Тернопіль : Вид-во «Карт-бланш», 2006. – 818 с.
- 39.ЗАКОН УКРАЇНИ «Про Державний бюджет України».
- 40.Звіти ДКСУ в Одеській області.
- 41.Науково-практичний коментар до Бюджетного кодексу України [Текст] / Кол. авторів за заг. ред., передмова Ф.О. Ярошенко. – К.: Зовнішня торгівля, УДУФМТ. – 2010. – 592 с.
- 42.Про затвердження Порядку створення та використання матеріальних резервів для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій: Постанова Кабінету міністрів від 30.09.2015 № 775.
- 43.Закон України. К.: Про систему оподаткування, 1997. – 11с.
- 44.Адаменко І.П. Запровадження європейських стандартів у галузі місцевих фінансів в Україні / І.П. Адаменко // Наукові праці НДФІ. – 2017. - №3 (40). – С. 67-77.
- 45.Малярчук А. Зарубіжний досвід формування місцевих бюджетів / Малярчук А. // Віс-ник ТАНГ. – 2015. – № 1. – С. 23-27.
- 46.Сунцова О.О. Зарубіжний досвід формування доходів місцевих бюджетів / Сунцо-ва О.О. // Науковий вісник Академії ДПС України : зб. наук. праць. - 2018. - № 2. - С.115-123.
- 47.Ткачук А. Місцеве самоврядування. Світовий та український досвід / А. Ткачук. - К. : 1997. – 177 с.
- 48.Указ президента України. К.: Про Державне казначейство України, 1995 – 2с.

- 49.Юрій С.І. Казначейська система : підручник. – Вид. 2-ге, [перероб. та доп.] / С.І.
- 50.Про удосконалення управління бюджетними коштами. Постанова кабінета міністрів України. від 1 квітня 1999 р. № 522 Київ.
- 51.Юрій, В.І. Стоян, О.С. Даневич. – Тернопіль : Вид-во "Карт-бланш", 2016. – 818 с.
- 52.Галушка О.Є. Казначейська справа : підручник / О.Є. Галушка, О.В. Охрімовський, Й.С. Хижняк, Д.П. Ротар. – Чернівці : Вид-во "Книги-XXI", 2008. – 464 с.
- 53.Деві К. Розвиток місцевих фінансів в Україні та інших державах – членах Ради Європи / К. Деві, Г. Петері, В.Ю. Росіхіна, В.В. Толкованов. – К.: «Крамар», 2011. – 240с.
- 54.Курганська Е.І. Аналіз сучасного стану управління фінансовими ресурсами через систему казначейства .